

БИЛТЕН

БРОЈ 10

31.10.2016. ГОДИНЕ

Тираж : 300 примерака

САДРЖАЈ :

• УГАР	
• Мр Анка Качаревић.....	3
• БРАОН МРАМОРАСТА СТЕНИЦА (<i>HALYOMORPHA HALYS</i>)	
• мр Елеонора Онћ Јовановић.....	4
• ПРИВРЕМЕНО ОДЛОЖЕН ИПАРД ПРОГРАМ	
• Тодо Терзић, дипл. инж.....	5
• АГРОПОНУДА.....	7
• СТИПС.....	8

УГАР

У прошлости угар је представљао битан елемент плодореда. Улога угара била значајна ради обнављања плодности земљишта тј. накупљања хумуса и азота, сузбијања штетних појава у земљишту тзв. „замор земљишта“. Међутим, са развојем и унапређењем пољопривреде, применом обилног ђубрења, обилном применом пестицида, угар је у потпуности нестао. Данас кад неко спомене угар помисли се на запуштену површину која никако није профитабилна јер на њој нема засноване производње. У Еуропској унији нови Програм директних плаћања сврстава угар у еколошки значајне површине за добивање додатних субвенција у оквиру основних плаћања, и тиме наглашава његов значај за еко систем. На тај начин, пољопривредни произвођачи у ЕУ уколико су корисници програма директних плаћања могу остварити и додатна плаћања или тзв. зелена плаћања. На газдинствима која имају више од 15 хектара обрадивог земљишта (ораница) дужни су да на најмање 5% површина спроводе програм еколошки значајне површине (ЕЗП).

У еколошки значајне површине спадају:

- Природна обележја крајолика у непосредној близини парцеле, појасеви без културе уз руб шуме и рубни појасеви уз водотоке („стабилни ЕЗП елементи“),
- угар, културе које фиксирају азот, пострни усјеви или зелени покров („промјенљиви ЕЗП елементи“).

Земљиште на угару је обрадиво земљиште на којем се не спроводи пољопривредна производња. За потребе еколошки значајних површина (ЕЗП), земљиште на угару мора бити у мировању у периоду од 15. фебруара до 15. октобра године у којој се подноси захтјев. То подразумева да се у наведеном периоду не изводи сетва ни садња на површини изјашњеној као угар. Површина на угару не сме зарастати у шикару и корове, а може се одржавати кошњом. На површинама под угаром које су еколошки значајне површине не смеју се примењивати заштитна средства. Дакле, угар је обрадиво земљиште на којем се не производи пољопривредна култура нити врши испаша, али које се одржава у стању погодном за испашу или обраду, те се може косити. Изникли биљни покров може се малчирати, тањирати, плитко преорати, покосити, али не сме се сузбијати хербицидима.

Разликује се црни угар (површине су остављене на одмору, обрађују се, али се не заснива усев).

Зелени угар (на површини се заснива усева који ће бити заоран у зеленом стању у циљу зеленишног ђубрења и побољшања својстава земљишта). Усеви за зеленишно ђубрење су сидерати односно легуминозни сидерати (луцерка, детелина, боб...) и нелегуминозни сидерати (репица, горушица, уљана ротква...)

мр Анка Качаревић, ПССС Падинска Скела

БРАОН МРАМОРАСТА СТЕНИЦА (*HALYOMORPHA HALYS*)

Браон мрамораста стеница је нова инвазивна врста у Србији. Потенцијална је штеточина у наредним годинама на великом броју гајених биљака. Пореклом је из Азије, где има 4-6 генерација. У Европу је доспела 2004. Године, а у Србији први примерци су пронађени 2011., док је у 2016 забележена прва масовнија појава ове стенице.

Презимљава као одрасла јединка. Доњи температурни праг европске популације износи 12,2°C. Допунска исхрана траје до јуна а период полагања јаја такође доста дуг, од јуна до августа. По изгледу, ова штеточина је веома слична другој, такође инвазивној стеници Незара виридула која већ неколико година представља проблем, најчешће на поврћу.

Штете наносе и ларве и имага сисањем биљних сокова из практично свих надземних делова биљака. Симптом напада су ситни беличасти округли убоди, који касније могу прерасти у некротичне пеге. На нападнутим плодовима често се, осим некротичних пеге, уочава и појава деформација што умањује тржишну вредност плодова. У случају јаког напада може довести до опадања плодова и потпуног губитка приноса.

У кукурузу и соји, као последица напада браон мраморасте стенице, може доћи до изостанка формирања семена. Врста је склона груписању те се често групно и сели са једног усева на други, због чега је на парцелама изражен тзв. ивични ефекат, односно већа бројност јединки, па и проценат штете израженији по ивицама поља него у средини.

Попут већине стеница, и мрамораста стеница лучи непријатан мирис који је заправо одбрамбени механизам од природних непријатеља, због чега их птице углавном избегавају.

Од природних непријатеља мраморасту стеницу највише угрожавају паразитоиди јаја из реда опнокрилаца (*Hymenoptera*), али и предаторске врсте стеница, грабљивих мува и гриња.

За нашу земљу ова стеница је нова врста и нема регистрованих препарата за њено сузбијање. Са друге стране, спада у фамилију *Pentatomidae* која се углавном сузбија препаратима на бази пиретроида (бифентрин, перметрин, фенпропатрин) и неоникотиноида.

Почетком јесени, јединке мраморасте стенице полазе у потрагу за местима повољним за презимљавање. То може бити у близини дрвенастих биљака, мада мрамораста стеница, чешће од свих других сродних врста, у јесен насељава куће, станове, терасе, шупе и слична места у човековом непосредном окружењу. Имага се завлаче кроз пукотине, прозоре и врата и проналазе мирно место на коме, остају до пролећа. Стога је период јесени доба током кога *H. halys* изазива узнемиреност, а понекад и панику међу становништвом. За човека је мрамораста стеница безопасан организам, мада су, у случају пренамножености јединки, у затвореном простору могуће алергијске реакције код осетљивих особа.

Превентивне мере спречавања узнемиравајућег ефекта код људи подазумевају затварање рупа и отвора на објектима, постављање мрежа на вратима и прозорима, како би се спречио улазак јединки у затворене просторе. У случају изузетно високе бројности стеница на спољашњим зидовима кућа могућа је употреба синтетичких пиретроида, али је кратког ефекта. Осим механичких превентивних мера, у затвореним просторима не препоручује се употреба инсектицида.

мр Елеонора Онћ Јовановић
Стручни сарадник за заштиту биља

ПРИВРЕМЕНО ОДЛОЖЕН ИПАРД ПРОГРАМ

У протеклом периоду одбијен је захтев Управе за аграрна плаћања за добијање акредитације, која би представљала зелено светло за почетак спровођења ИПАРД програма. Очекује се да у најскоријем време буде упућен нови захтев за акредитацију, када се упосли стручни кадар, неопходан за функционисање ове институције. Како се време расписивања првих конкурса ближи, пољопривредни произвођач би требало да размишљају о потенцијалним инвестицијама које ће реализовати на својим газдинствима.

Циљ помоћи ЕУ је да подржи усклађивање српске пољопривредне политике са Заједничком пољопривредном политиком (ЗПП), да допринесе стварању конкурентног, одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, одржавајући руралне заједнице живим, и да побољша безбедност хране, ветеринарске и фитосанитарне прописе, као и здравље животиња и биљака.

Спровођење ИПАРД II програма у Србији треба да допринесе усклађивању и спровођењу државног законодавства са правним тековинама ЕУ. Програм ИПАРД II ће такође ојачати капацитете одговарајућих структура за управљање фондовима ЕУ да би могао ефикасно да управља програмом и да га спроводи у складу са захтевима ЕУ.

Европска комисија је 20.01.2015. године усвојила ИПАРД II програм за Републику Србију. За програмски период до 2020. године одобрено је финансирање за низ мера које ће бити спроведене у две фазе.

Прва фаза :

- Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава;
- Инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и рибарских производа;
- Инвестиције у диверсификацију активности и развој бизниса на газдинству;
- Техничка помоћ.

Друга фаза:

- Агро-еколошке мере, развој органске пољопривреде;
- Припрема и спровођење локалних акционих стратегија- LEADER приступ.

ИПАРД мера Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава осмишљена је да подстакне инвестирање у објекте, механизацију, опрему и технологију, који би омогућили развој продуктивности и ефикасности, уз задржавање стандарда ЕУ за производњу, посебно у домену јавног здравља, заштите животне средине, добробити животиња и заштите на раду.

ИПАРД мера Инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и рибарских производа је усредсређена на повећање продуктивности и ефикасности прераде хране да би се издржао притисак тржишне конкуренције, као и да би се помогло сектору да се постепено усклади са стандардима ЕУ.

ИПАРД мера Инвестиције у диверсификацију активности и развој бизниса на газдинству ће подржати рурални туризам, а тиме и дати могућност пољопривредницима да примене и разликују своје активности и зараду. Економска диверсификација треба да подржи раст, запосленост и одрживи развој руралних подручја, и тиме допринесе бољој територијалној уједначености, како економској, тако и друштвеној, директно повећавајући приход у руралним подручјима развијањем непољопривредних активности.

ИПАРД мера Техничка помоћ ће допринети квалитет стручних обука и информативних сервиса за пољопривреднике и мала локална предузећа.

ИПАРД мера Агро-еколошке мере, развој органске пољопривреде подижу свест произвођача о заштити и унапређењу доступних природних ресурса. Оне обухватају заштиту и очување земљишта, квалитета ваздуха, воде, животињских и биљних станишта, традиционалних руралних и пољопривредних подручја велике природне вредности.

LEADER приступ треба да омогући добро управљање кроз локална партнерства, и подстакне запошљавање и развој људског капитала. Приступом интегрисаног територијалног развоја на „локалном” нивоу загарантован је уравнотежен територијални развој руралних подручја, што је један од свеобухватних циљева политике руралног развоја.

Приликом конкурсисања за средства из ИПАРД II програма, уз попуњену пријаву потребно је приложити и бизнис план, који треба да прикаже економску одрживост пословне идеје. За инвестиције до 50.000 евра довољна је поједностављена верзија бизнис плана, док је за инвестиције преко 50.000 евра потребно приложити детаљан пословни план. Остала документа, која се издају од стране Агенције за привредне регистре и јединица локалне самоуправе треба да докажу да општи трошкови нису финансирани из других јавних извора финансирања (националних или европских). Изводи из катастра непокретности, изводи из земљишних књига, као и

уговори о закупу земљишта се прилажу како би се сагледала власничка структура земљишних поседа. Копија катастарског плана се прилаже у раземри 1:2:500.

Лице које аплицира за бесповртана средства, кроз потврде издате од стране јединице локалне самоуправе и надлежне пореске управе потврђује да је измирило све текуће порезе и дажбине.

Када је предмет инвестиционог улагања изградња или реконструкција објеката уз захтев је потребно приложити главни пројекат са грађевинском дозволом. Детаљна спецификација је документ који се прилаже уз сваку понуду за ставку која је предмет инвестирања.

Тодо Терзић, дипл. инж. ПССС Падинска Скела

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт. Ти подаци су: Име и презиме, адреса, бр пољ. газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПЕРИОДУ ОД

29.09. ДО 31.10.2016. ГОДИНЕ

КАТЕГОРИЈА	ВРСТА ПРОИЗВОДА	БРОЈ ОБЈАВЉЕНИХ ПОНУДА	ПОНУЂЕНА КОЛИЧИНА	РЕАЛИЗОВАНО
РАТАРСКИ УСЕВИ	Кукуруз	3	27т	√
РАТАРСКИ УСЕВИ	Пшеница	1	5т	√
ПОВРЋЕ	Празилук	1	500кг	√
ПОВРЋЕ	Парадајз	1	300кг	√
ПОВРЋЕ	Шаргарепа	1	30т	√
ЖИВА СТОКА	Товне свиње(80-120 кг)	4	42 ком.	√
ЖИВА СТОКА	Приплодна овца	1	1	√
ЖИВА СТОКА	Прасад (15кг)	1	15 ком.	√
СТОЧНА ХРАНА	Сено луцерке	1	500 бала	√

**Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
17.10- 24.10. 2016. године**

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	15.00	20.00	Банана	120.00	150.00	Товљеници (80-120 кг)	182.00
Боранија	100.00	150.00	Дуња	80.00	180.00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	220.00
Карфиол	55.00	100.00	Јабука	45.00	80.00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	240.00
Кромпир бели	30.00	60.00	Крушка	55.00	100.00	Сточна храна	
Купус	20.00	40.00	Лешник	800.00	1000.00	Кукуруз у зрну(цак 50 кг)	20.00
Лук црни	23.00	60.00	Поморанца	180.00	250.00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	17.00
Пасуљ	200.00	400.00	Нар	140.00	250.00	Сојина сачма (44%протеина) цак 33 кг	70.00
Шарагрепа	30.00	80.00	Лимун	120.00	180.00	Сунцокретова сачма (33% протеина) цак 33 кг	42.00
Празилук	45.00	100.00	Мандарина	90.00	150.00	Пшеница (цак 50 кг)	20.00
Паприка	100.00	150.00	Орах	650.00	800.00	Сточно брашно (цак 33 кг)	16.00

